Matti Mäkelä 22.10.2018 94/18/L/A

Eduskunta
Maatalousjaosto
kaisa.iso-sipila@eduskunta.fi

Kirjallinen lausuntopyyntö 24.10.2018

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019, HE 123/2018 vp

Pyydettynä lausuntona hallituksen esitykseen eduskunnalle talousarvioksi vuodelle 2019 Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Metsäteollisuus ry arvioi vuoden 2019 talousarvioesitystä teollisuuden raaka-ainehuollon, metsätalouden kestävyyden turvaamisen ja metsäalan kehittämisen näkökulmasta. Metsäpolitiikan tavoitteena tulee olla kilpailukykyisen kotimaisen puuraaka-aineen saatavuuden varmistaminen siten, että metsätalouden kestävyys turvataan. Vaikka puumarkkinat toimivat aktiivisesti, niiden toimintaedellytyksiä tulee edelleen parantaa, jotta metsäalan myönteinen kehitys ja uusien työpaikkojen syntyminen mahdollistetaan myös jatkossa. Ammattimaisen metsätalouden harjoittamisen edistäminen, metsien kasvun lisääminen, metsävaratietojen käytön tehostaminen ja palvelumarkkinoiden kehittäminen vievät kehitystä oikeaan suuntaan.

Metsäteollisuus on toteuttanut viimeisien vuosien aikana useita investointiprojekteja, jotka ovat kehittäneet koko metsäalaa ja lisänneet merkittävästi puun kysyntää. Luonnonvarakeskuksen tilastojen perusteella vuosittainen hakkuukertymä on noussut lähes seitsemällä miljoonalla kuutiometrillä vuosien 2014 ja 2017 välisenä aikana. Puun kysyntä kuitenkin kasvaa edelleen, mikäli julkisuudessa esillä olleet metsä- ja energiateollisuuden aiesuunnitelmat realisoituvat investointipäätöksinä.

Metsäpolitiikassa on keskeistä kiinnittää huomiota myös metsien hoitoon, jotta Suomen metsävarat kehittyvät suotuisasti myös seuraavina vuosikymmeninä. Terveet ja hyväkasvuiset metsät tuottavat ilmastohyötyjä hiilensidonnan ja hiilivarastojen muodossa, vaikka puun käyttö onkin lisääntynyt. Puun käytön lisääntyessä myös metsien monimuotoisuuden ja metsäluonnon hoidon tärkeys korostuu. Aktiivisen metsänhoidon edistämisen näkökulmasta metsäpalvelumarkkinoiden kehittäminen ja palvelutarjonnan lisääminen ovat avainasemassa, kuten myös metsävaratietojen käytön tehostaminen ja toimintojen digitalisaatio. Metsäluonnon hoidon edistämisen näkökulmasta keskeistä on puolestaan metsävaratieto ja riittävä sekä tasapuolinen julkinen rahoitus.

Hallitusohjelman kärkihankerahoituksen suuntaaminen digitalisaation edistymisen edellytysten luontiin oli Metsäteollisuus ry:n näkemyksen

mukaan oikea panostuksen kohde. Käynnissä olevien hankkeiden avulla on voitu ottaa ensimmäisiä harppauksia metsätalouden digitalisaatiossa. Metsäteollisuus ry kuitenkin korostaa, että metsäalan digitalisaation edellytyksiä parantaneen Metsätieto ja sähköiset palvelut -hankeen työtä tulee jatkaa ja metsäalan yhteiseen kehittämiseen tulee kohdentaa julkista rahoitusta myös vuonna 2019. Lisäksi Metsäteollisuus ry korostaa, että metsänomistusrakenteen parantaminen, erityisesti kuolinpesien päätöksenteon sekä kuolinpesien osakkaiden yhteystietojen saatavuuden parantaminen, tilakoon kasvattaminen ja pirstoutumisen estäminen sekä sukupolvenvaihdosten edistäminen luovat edellytyksiä ammattimaisen ja aktiivisen metsätalouden harjoittamiselle.

1. Momenttikohtaisia huomioita talousarvioesityksestä vuodelle 2019

1.1. Tuki puuntuotannon kestävyyden turvaamiseen (30.40.44)

Puuntuotannon kestävyyden turvaamiseen eli metsänhoitoon ja perusparannustöihin esitetään 56,2 milj. euron rahoitusta vuodelle 2019. Myöntämisvaltuuden määräksi esitetään 44,0 milj. euroa. Esityksessä lisäksi todetaan, että mikäli vuoden 2018 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä tukipäätöksiä vuonna 2019. Näin ollen rahoituksen taso säilyisi kuluvan vuoden tasolla.

Viime vuosien aikana on ilmennyt huolestuttavia merkkejä tiettyjen työlajien suoritemäärien vähenemisestä. Jo useamman vuoden ajan erityisesti usean tilan yhteishankkeina toteutettavat metsäteiden ja ojitusalueiden kunnostushankkeiden määrät ovat olleet alhaiset eivätkä ole vastanneet siten metsänhoidon ja metsäalan tarvetta. Lisäksi kuluvana vuonna taimikon varhaishoidon suoritemäärät ovat vähentyneet merkittävästi. Tällä on vahva vaikutus jatkossa metsien kasvuun, hiilensidontakykyyn ja puutavaran laatuun.

Metsäteollisuus ry toteaa, että erityiset hallinnolliset ongelmat eivät ole vähentäneet kuluvana vuonna suoritemääriä. Hallintoon ja sähköisiin menettelyihin on panostettu viimeisinä vuosina ja eduskuntakäsittelyssä oleva hallituksen esitys automaattisen päätöksenteon mahdollistamiseksi tietyissä työlajeissa nopeuttaisi ja yksinkertaistaisi hallintoprosessia entisestään. Nämä ovat oikeasuuntaisia toimenpiteitä ja kannustejärjestelmän yksinkertaisuutta ja sujuvuutta tulee kehittää jatkossakin.

Metsäteollisuus ry katsoo, että kesäkuussa 2018 uusien metsäteiden rakentamisen ja yksityisteiden perusparannuksien tukitasoihin voimaan tulleet muutokset eteläisessä ja keskisessä Suomessa olivat tarpeellisia toimenpiteitä. Metsäteollisuus ry muistuttaa, että laadukas ja kattava metsätieverkosto on yksi puunhankinnan logistiikan tukijaloista ja siten myös suomalaisen metsäteollisuuden kilpailukykytekijöistä. Haastavat korjuuolosuhteet syksyllä 2017 muistuttivat jälleen kerran laadukkaan ja ympärivuoden liikennöitävän tieverkoston tärkeydestä.

Taimikon varhaishoidon ja nuoren metsän hoidon suoritemäärien lisäämiseksi tarvitaan myös uusia toimenpiteitä. Metsäteollisuus ry katsoo, että metsäpalvelumarkkinoita tulee kehittää markkinalähtöisemmäksi ja että paikkatietoa hyödyntäviä sähköisiä työkaluja tulee rakentaa metsänomistajien päätöksenteon tueksi. Siten Metsäteollisuus ry esittää harkittavaksi, että vuodelta 2018 käyttämättä jäävää kemera-rahoitusta ohjataan kertaluonteisesti momentille *Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen* metsäalan digitalisaation edellytysten edistämiseen.

2.2 Metsäluonnon hoidon edistäminen (30.40.45)

Metsäluonnon hoidon edistämiseen esitetään viiden miljoonan euron määrärahaa vuodelle 2019. Summa on vastaava kuin kuluvan vuoden talousarviossa. Määrärahaan tehtiin oikeansuuntainen korotus kuluvalle vuodelle. Kuitenkin METSO-ohjelman toimeenpanon seurannan perusteella määräraha ei ole riittävän suuri, jotta METSO-ohjelmalle asetetut tavoitteet voitaisiin saavuttaa määräaikaan mennessä. Metsäluonnon monimuotoisuuden hoitoon ja sen parantamiseen on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota, kun puun käytön kasvaessa. METSO-ohjelman riittävän rahoituksen varmistaminen ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi vuoteen 2025 mennessä on keskeisessä roolissa metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisessa.

2.3 Valtionapu Suomen metsäkeskukselle (30.40.46)

Suomen metsäkeskukselle esitetään 39,2 milj. euron rahoitusta, joka on noin 1,0 milj. euroa vähemmän verrattuna vuoden 2018 talousarvion ja vuoden 2018 ensimmäisen lisätalousarvion summaan.

Suomen metsäkeskuksella on erittäin keskeinen rooli metsävaratiedon tuottamisessa ja sen hyödyntämisen tehostamisessa. On tärkeää, että metsävaratiedon keruuseen ja ylläpitoon sekä uusien sähköisten palvelujen rakentamiseen turvataan riittävät resurssit myös vuonna 2019, jolloin hallituksen Puu liikkeelle ja uusia tuotteita metsästä -kärkihankerahoitus loppuu. Ajantasaisen ja laadukas metsävaratieto on metsätalouden digitalisoinnin ja uusien palvelujen ja toimintamallien perusedellytys. Lisäksi Suomen metsäkeskuksella on merkittävä asema passiivisten metsänomistajien aktivoinnissa hyvään metsänhoitoon, metsien taloudelliseen hyödyntämiseen, hiilensidontaan ja monimuotoisuuden turvaamiseen. Suomen metsäkeskuksella on tärkeä tehtävä esimerkiksi kuolinpesien osakkaiden neuvonnassa ja kuolinpesien saattamiseksi aktiivisen metsätalouden harjoittamisen piiriin.

2.4 Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen (30.40.22)

Uusiutuvien luonnonvarojen kestävää käyttöä lisääviin ja biotaloutta edistäviin kokeilu-, kehittämis-, investointi- ja vienninedistämishankkeisiin esitetään 5,95 milj. euroa. Puu liikkeelle ja uusia tuotteita metsästä -kärkihankerahoituksen päättyminen on esityksessä laskenut kyseisen momentin rahoitusta 10,0 milj. eurolla. Yhteensä momentin rahoitus laskee esityksessä 8,9 milj. euroa.

Metsäteollisuus ry toteaa, että vaikka kärkihankkeen toimeenpanoon sisältyneessä Metsätieto ja sähköiset palvelut -hankkeessa on tehty hyvää T&K-toimintaa metsätalouden digitalisaation edellytysten luomiseksi, kehitystyön jatko tulee turvata myös tulevaisuudessa. Edellä mainitussa hankkeessa metsäala on yhdessä pystynyt viemään läpi vaikuttavaa T&K-toimintaa, joka on johtanut konkreettisiin tuloksiin. Metsäala tarvitsee edelleen tutkimusta ja uusia toimintamalleja paikkaan sidotun metsä- ja luontotiedon keräämiseksi ja tiedon tehokkaan hyödyntämisen parantamiseksi. Esimerkiksi metsätiedon palvelualustan rakentaminen edellyttää myös julkista panostusta. Tarkka käytettävissä oleva metsä- ja luontotieto turvaa parhaalla tavalla metsätalouden kestävyyttä metsänkäsittelyssä ja auttaa myös uusien työkalujen kehittämisen metsänomistajien päätöksenteon tueksi. Julkisen varoin tuotettu kaikkien osapuolten käytössä oleva tieto turvaa tasapuoliset kilpailuedellytykset eri kokoisille toimijoille metsäpalvelu- ja puumarkkinoilla.

2.5 Eräät luonnonvaratalouden valtionavut (30.40.53)

Metsänjalostuksella parannetaan puuston kasvua ja laatua sekä sopeutumista muuttuvaan ilmastoon. Jalostettua aineistoa tuotetaan metsäpuiden siemenviljelyksillä. Viljelysten perustamisesta on huolehdittava, jotta hyvälaatuisen ja olosuhteisiin sopivan jalostetun metsänviljelyaineiston saatavuus varmistetaan osana kehittyvää puupohjaista biotaloutta.

Siemenviljelysten perustamiseen esitetään 440 000 € määrärahaa vuodelle 2019, joka on Metsäteollisuus ry:n näkemyksen mukaan riittävä. Lisäksi on tärkeää, että määrärahaa voidaan käyttää metsäpuiden siementuotannon kehittämiseen.

2.6 Valtionavustus yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (31.10.50)

Alempiasteisen tiestön kuntoon liittyen LVM:n momentilla yksityisteiden kunnossapitoon ja parantamiseen on ehdotettu rahoitustason nostoa vuosien 2017 ja 2018 13 miljoonasta eurosta 17 miljoonaan euroon vuonna 2019. Metsäteollisuus ry:n katsoo, että kehitys on myönteinen, vaikkakin vuotuinen yksityisteiden rahoitustarve olisi 30 miljoonaa euroa.

Metsäteollisuus ry

Matti Mäkelä
kotimaan metsäasioiden päällikkö